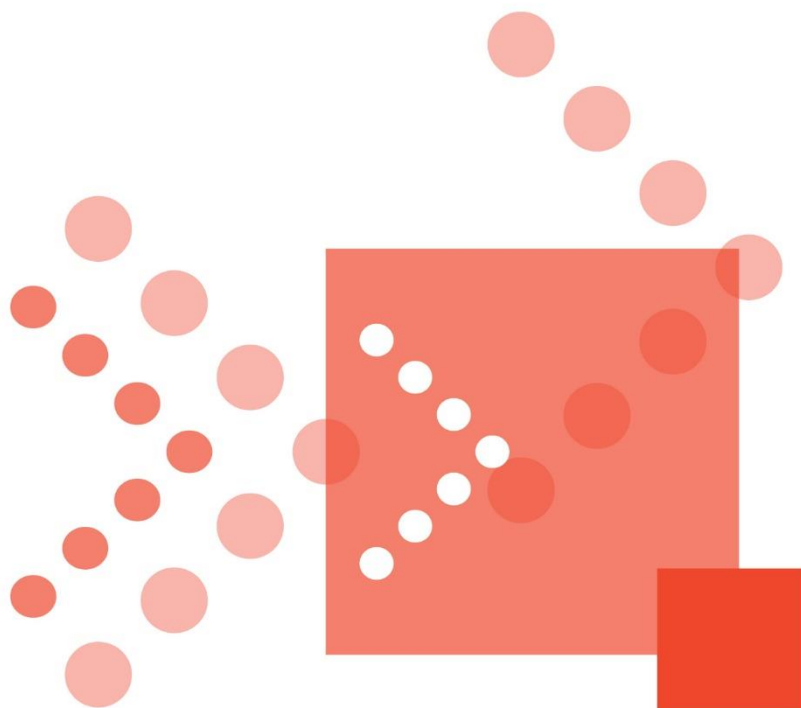

Μελέτη αποτύπωσης
των ωφελούμενων της Δράσης
«Ενίσχυση Μεταδιδακτόρων
Ερευνητών/Ερευνητριών»
του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020»

Α' ΚΥΚΛΟΣ
2017 - 2019

Η έκδοση παρουσιάζει τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας του ΕΚΤ για την αποτύπωση των ωφελούμενων της Δράσης «Ενίσχυση Μεταδιδασκτόρων Ερευνητών/Ερευνητριών (ΕΔΒΜ11)» Α΄ κύκλος 2017-2019. Το παρόν αποτέλεσε το «Παραδοτέο 1.7 – Αποτύπωση ωφελούμενων Δράσης ΕΔΒΜ11, 2017-2019» του Υποέργου 1 «Μηχανισμός Αποτίμησης 4 δράσεων του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» της Πράξης «Αξιολόγηση δράσεων ΕΣΠΑ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5010794. Η Πράξη «Αξιολόγηση δράσεων ΕΣΠΑ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης για λογαριασμό της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο), μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020".

Η ανάλυση των δεδομένων και η παραγωγή των δεικτών υλοποιήθηκε από το Τμήμα Δεικτών και Δράσεων ΕΤΑΚ του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

Συντελεστές έκδοσης:

Δρ. Εύη Σαχίνη, Δρ. Νένα Μάλλιου, Δρ. Νίκος Καραμπέκιος, Δρ. Χαράλαμπος Χρυσομαλλίδης, Μαργαρίτης Προέδρου

Ομάδα εργασίας:

Ειρήνη Ανδρικήκη, Δρ. Νίκος Καραμπέκιος, Αγάθη Μπελούλη, Γαλάτιος Σιγανός, Δρ. Χαράλαμπος Χρυσομαλλίδης

Επιμέλεια Έκδοσης: Χριστίνα Δεμίρη

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Δήμητρα Πελεκάνου

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς

ΕΚΤ (2019), *Μελέτη αποτύπωσης των ωφελούμενων του Α΄ κύκλου (2017-2019) της Δράσης «Ενίσχυση Μεταδιδασκτόρων Ερευνητών/Ερευνητριών» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020»*, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ | ΕΙΕ

Copyright © 2019 Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

δ: Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 11635 Αθήνα

• τ: 210 7273900 • f: 210 7246824 • e: ekt@ekt.gr • www.ekt.gr

Το έργο αυτό διατίθεται με άδεια Creative Commons

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές

Προκειμένου να δείτε αντίγραφο της άδειας επισκεφθείτε:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Η έκδοση διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση <http://metrics.ekt.gr/>

ISBN: 978-618-5355-23-4 (print)

ISBN: 978-618-5355-25-8 (pdf)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα μελέτη αποτελεί ένα από τα παραδοτέα της Πράξης «Αξιολόγηση δράσεων ΕΣΠΑ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης». Η συγκεκριμένη Πράξη στοχεύει στην εδραίωση ενός μηχανισμού παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των δράσεων για τη στήριξη των νέων ερευνητών/τριών που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Η αξιολόγηση είναι εξίσου σημαντική με την υλοποίηση των δράσεων αυτών γιατί, αφενός, δίνει στους φορείς σχεδιασμού πολιτικής την απαραίτητη πληροφορία, προκειμένου να προβαίνουν έγκαιρα στις αναγκαίες διορθωτικές κινήσεις, και αφετέρου αποτυπώνει τις ωφέλειες των δράσεων όπως προσλαμβάνονται από τους ίδιους/ες τους/τις ωφελούμενους/ες.

Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις που παρακολουθούνται είναι:

- (α) οι υποτροφίες υποψήφιων διδασκόντων,
- (β) οι υποτροφίες μετά-διδασκόντων ερευνητών/τριών,
- (γ) η απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας σε νέους επιστήμονες και
- (δ) η χρηματοδότηση ερευνητικών ομάδων που αποτελούνται από νέους ερευνητές/τριες.

Το σύνολο αυτών των δράσεων σχεδιάστηκε εντός του 2015 και ξεκίνησε να υλοποιείται από το 2016, με βασικό στόχο να αντιστρέψει το κύμα φυγής των νέων επιστημόνων στο εξωτερικό και να δημιουργήσει ένα σταθερό περιβάλλον στήριξης των νέων ερευνητών/τριών στη χώρα μας.

Οι δράσεις αυτές εντάσσονται σε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τη στήριξη του ερευνητικού δυναμικού της χώρας, και αυτή την περίοδο, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» αποτελεί το σημαντικότερο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με κριτήριο τον αριθμό των ατόμων που ωφελούνται στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος κατά τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου, δηλαδή έως τα τέλη του 2023, από τις παραπάνω παρεμβάσεις αναμένεται να έχουν ωφεληθεί περίπου 16.000 νέοι επιστήμονες και ερευνητές/τριες (1.452 υποψήφιοι διδάκτορες, 1.269 μετα-διδάκτορες ερευνητές/τριες, 2.200 ερευνητές/τριες και 11.222 θέσεις διδασκόντων μέσω της Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας).

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τη Διευθύντρια κα Ε. Σαχίνη καθώς και τα στελέχη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης για την ποιοτική δουλειά τους και την καλή συνεργασία.

Γιώργος Ιωαννίδης
Ειδικός Γραμματέας
Τομεακών ΕΠ του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου

Με μεγάλη χαρά προλογίζω τη σειρά των τεσσάρων πρώτων εκδόσεων του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) στις οποίες **παρατίθενται τα στοιχεία και αποτιμώνται τα πρώτα αποτελέσματα** των δημόσιων χρηματοδοτικών παρεμβάσεων, που σχεδιάστηκαν από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, με στόχο την ενίσχυση των νέων ερευνητών & ερευνητριών σε διάφορα στάδια της ερευνητικής τους σταδιοδρομίας -υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδάκτορες, νέοι ερευνητές, διδάκτορες που αποκτούν ακαδημαϊκή διδακτική εμπειρία.

Παράλληλα με την υλοποίηση των παρεμβάσεων από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης ανέλαβε την υλοποίηση της Πράξης «Αξιολόγηση δράσεων ΕΣΠΑ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», μέσω της οποίας **αναπτύχθηκε μηχανισμός συλλογής στοιχείων**, από το σύνολο των ωφελούμενων και από τους φορείς με τους οποίους συνεργάζονται οι ωφελούμενοι, **μελέτης, ανάλυσης, συσχέτισης και παρουσίασης των ποσοτικών και ποιοτικών ευρημάτων**, με στόχο την παρακολούθηση κατά την υλοποίηση και την ενημέρωση για έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων, καθώς και την αποτίμηση των δράσεων σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί.

Παρότι η σειρά αυτή των εκδόσεων αναφέρεται σε κατηγορίες εξειδικευμένων πληθυσμών, όπως αυτοί χρηματοδοτήθηκαν από τις επιμέρους Δράσεις, δηλαδή υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδάκτορες, συμμετέχοντες σε ερευνητικές ομάδες και αποκτούντες ακαδημαϊκή διδακτική εμπειρία, υπάρχει μία οριζόντια γραμμή που ενώνει αυτούς τους πληθυσμούς. Είναι αυτοί που συγκροτούν το ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης της χώρας, το πιο εξειδικευμένο και τυπικά ικανό ανθρώπινο δυναμικό της ελληνικής κοινωνίας, πάνω στο οποίο στηρίζεται ουσιαστικά η στρατηγική και ο σχεδιασμός για την παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας και τη μετάβαση σε μια οικονομία έντασης γνώσης. Είναι, ακόμα, αυτοί από τους οποίους το ελληνικό ερευνητικό και ακαδημαϊκό σύστημα θα αντλήσει τα άτομα που θα το στελεχώσουν στο μέλλον και θα συμβάλλουν στην ανάπτυξή του.

Η αποτύπωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που απέκτησαν οι ωφελούμενοι των συγκεκριμένων Δράσεων, όπως αναδεικνύεται μέσα από τις εκδόσεις του ΕΚΤ, αποτελεί τη βάση για τη διερεύνηση του βαθμού επιτυχίας των συγκεκριμένων δημόσιων χρηματοδοτικών παρεμβάσεων.

Επιπλέον, το γεγονός ότι το ΕΚΤ, ως φορέας και εθνική αρχή του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, συλλέγει σειρά «συγγενών» στατιστικών δεδομένων, διευκολύνει περαιτέρω συσχετίσεις με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Πράξης. Για παράδειγμα, οι βιβλιομετρικές επιδόσεις των δημοσιεύσεών τους, η συμμετοχή τους σε ερευνητικά έργα, κ.ά., είναι ευρύτερα και σημαντικά αποτελέσματα των συγκεκριμένων δημόσιων χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών, η καταγραφή των οποίων θα συμβάλλει στην πληρέστερη αποτύπωση των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης. Επιτρέπουν δε, την κατανόηση και αντιστοίχισή τους με απαιτήσεις και

ανάγκες του εθνικού συστήματος καινοτομίας, όπως αυτό απαρτίζεται από την ερευνητική, ακαδημαϊκή και επιχειρηματική κοινότητα.

Ακόμα, η καταγραφή των δεξιοτήτων και η κατανόηση των προσδοκιών του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί σημαντική παράμετρο για την αντιμετώπιση του κρίσιμου ζητήματος του περιορισμού και της αναστροφής της μονοσήμαντης κινητικότητας των ερευνητών προς το εξωτερικό, κάτι που οι συγκεκριμένες Δράσεις είχαν θέσει ως στόχο και κατάφεραν, όπως δείχνουν τα μέχρι σήμερα στοιχεία, να αντιμετωπίσουν επιτυχώς.

Η υλοποίηση των παραπάνω, όπως προανέφερα, κατέστη δυνατή λόγω της αδιαμφισβήτητα θετικής απόφασης να διαμορφωθεί μηχανισμός καταγραφής και αποτίμησης των δημόσιων παρεμβάσεων που ξεκίνησε παράλληλα με την υλοποίηση των Δράσεων, αξιοποιώντας τη μακρόχρονη εμπειρία μας στο ΕΚΤ. Πρόκειται για μια πραγματικά καινοτόμο πρακτική στην υλοποίηση δημόσιων παρεμβάσεων, δεδομένου ότι συνήθως γίνεται η εκ των υστέρων αποτίμηση των επιπτώσεων των εφαρμοζόμενων πολιτικών.

Η παράλληλη παρακολούθηση της πορείας και εξέλιξης των επιμέρους κύκλων των Δράσεων μέσα από μία σειρά από κρίσιμους δείκτες παρακολούθησης, εκροών και αποτελεσμάτων, παρείχε τη δυνατότητα στους υπεύθυνους να προβούν σε διορθωτικές κινήσεις, όπου κρίθηκε αναγκαίο, βελτιστοποιώντας την επίδραση και τον αντίκτυπο των συγκεκριμένων δημόσιων παρεμβάσεων.

Στο ΕΚΤ θα συνεχίσουμε στο πλαίσιο των συμβατικών μας υποχρεώσεων να αποτυπώνουμε και να αποτιμούμε τα αποτελέσματα των επόμενων κύκλων των Δράσεων, παρέχοντας τα σχετικά στοιχεία στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, επιδιώκοντας έτσι να συνεισφέρουμε στη βελτιστοποίηση της διαδικασίας υλοποίησης και της επίτευξης των στόχων. Επίσης, θα αναπτύξουμε και διαθέσουμε ψηφιακό αποθετήριο στο οποίο θα συγκεντρώνονται τα ερευνητικά αποτελέσματα που παράγουν οι ωφελούμενοι στο πλαίσιο των Δράσεων, με στόχο τη διάχυσή τους για τις ανάγκες της Ανοικτής Επιστήμης.

Η συγκεκριμένη έκδοση αναφέρεται στην αποτύπωση των στοιχείων που αφορούν νέους μεταδιδακτορικούς ερευνητές και ερευνήτριες που χρηματοδοτήθηκαν για τη διενέργεια ερευνητικού έργου.

Εύη Σαχίνη
Διευθύντρια Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	9
1. Στοιχεία έρευνας πεδίου.....	10
1.1. Εισαγωγικά στοιχεία.....	10
1.2. Κατανομή απαντήσεων ανά πανεπιστημιακό ίδρυμα.....	10
2. Προφίλ των συμμετεχόντων	12
2.1. Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων στη Δράση	12
2.2. Στοιχεία εκπαίδευσης συμμετεχόντων στη Δράση.....	15
2.3. Στοιχεία για την υποβολή άλλων ερευνητικών προτάσεων και τη συμμετοχή σε άλλες Δράσεις.....	18
3. Συμμετοχή στον Α΄ κύκλο της Δράσης	20
3.1. Επιστημονικό πεδίο	20
3.2. Συσχέτιση μεταδιδακτορικής έρευνας με παλαιότερο ερευνητικό έργο και ερευνητική συνεργασία	20
3.3. Διάρκεια συμμετοχής στη Δράση και αμοιβή.....	21
3.4. Συμμετοχή σε άλλες ερευνητικές δραστηριότητες ως συνέπεια της συμμετοχής στη Δράση	22
3.5. Διερεύνηση πιθανής σύνδεσης ερευνητικού έργου μεταδιδακτόρων με παραγωγική δραστηριότητα - επιχειρήσεις.....	23
4. Στοιχεία που αφορούν τη συμβολή της Δράσης στην αποτροπή του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων»	26

Εισαγωγή

Η παρούσα έκδοση παρουσιάζει τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας που πραγματοποίησε το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης για την αποτύπωση των ωφελούμενων της Δράσης «Ενίσχυση Μεταδιδασκόντων Ερευνητών/Ερευνητριών» Α΄ κύκλος 2017-2019 (ΕΔΒΜ11).

Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων μέσω της πρωτογενούς έρευνας είχε στόχο αφενός την αποτύπωση των χαρακτηριστικών των ωφελούμενων μεταδιδασκονικών ερευνητών που συμμετείχαν στον Α΄ κύκλο της Δράσης «Ενίσχυση Μεταδιδασκόντων Ερευνητών/Ερευνητριών» και αφετέρου την εκτίμηση της επίδρασης της Δράσης αυτής στην αποτροπή της τάσης για μόνιμη εγκατάσταση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στο εξωτερικό.

Συνοπτικά τα βήματα υλοποίησης, με βάση τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο στάδιο του σχεδιασμού, περιλάμβαναν:

- Συλλογή στοιχείων επικοινωνίας ωφελούμενων από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).
- Διαμόρφωση ερωτηματολογίων για τη συλλογή δεδομένων με βάση τη στοχοθεσία της έρευνας.
- Ανάπτυξη ηλεκτρονικών online ερωτηματολογίων (web survey) με χρήση και παραμετροποίηση των συστημάτων online ερευνών του ΕΚΤ. Τα ερωτηματολόγια περιλάμβαναν ελέγχους ορθότητας των στοιχείων κατά την εισαγωγή τους από τους ωφελούμενους.
- Επεξεργασία δεδομένων, έλεγχοι συνέπειας, παραγωγή δεικτών.
- Προετοιμασία και συγγραφή σχετικής έκθεσης αναφοράς.

Επισημαίνεται ότι το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης ως εθνική αρχή και φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος δεσμεύεται και τηρεί πλήρως τις διατάξεις για το στατιστικό απόρρητο βάσει του στατιστικού νόμου Ν. 3832/2010 καθώς και τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ν. 2472/97), τόσο κατά τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων όσο και στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων αυτής της μελέτης.

1. Στοιχεία έρευνας πεδίου

1.1. Εισαγωγικά στοιχεία

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκδοση έχουν προκύψει από την επεξεργασία των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν και υπέβαλαν οι ωφελούμενοι μεταδιδάκτορες, οι οποίοι συμμετείχαν στον Α΄ κύκλο της Δράσης και αφορούσε την περίοδο 2017-2019. Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), ως ο φορέας υλοποίησης της συγκεκριμένης Δράσης, παρείχε στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης τον ακριβή αριθμό των ωφελούμενων και τα στοιχεία επικοινωνίας τους, κατόπιν σχετικού αιτήματος του ΕΚΤ.

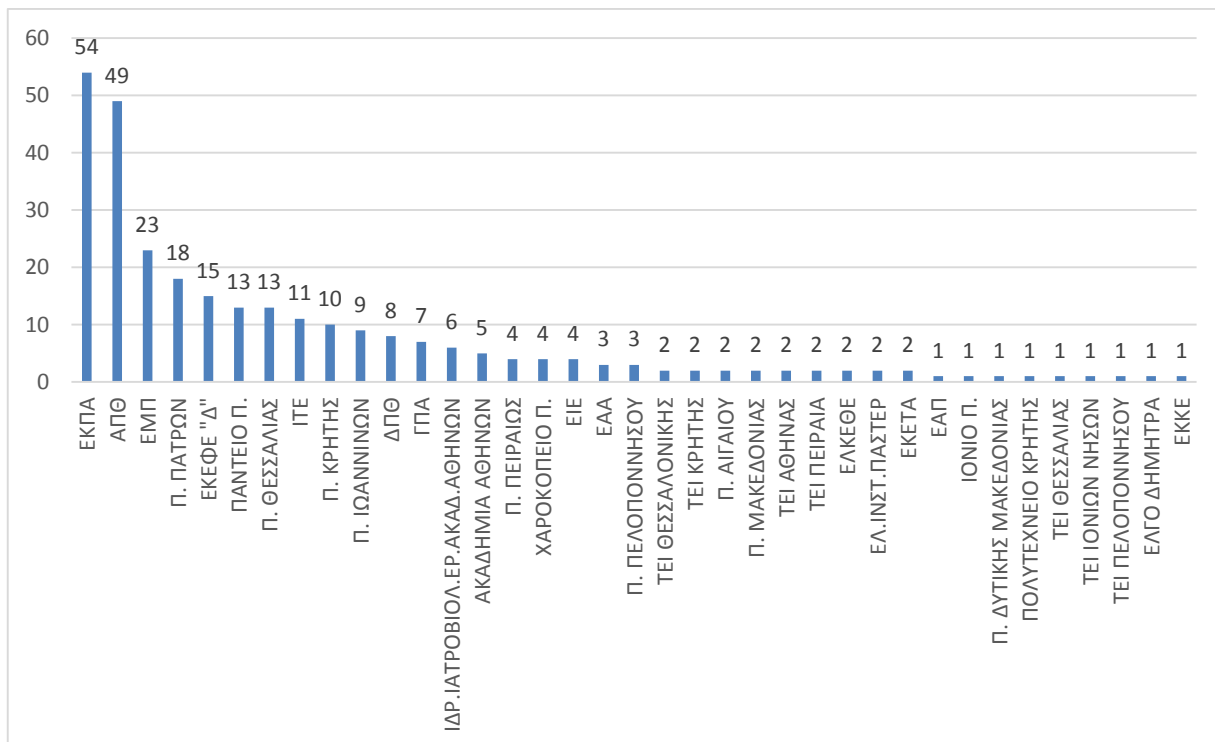
Σε αυτή τη βάση, απεστάλησαν προσκλήσεις συμπλήρωσης ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου στο σύνολο των μεταδιδακτόρων για το συγκεκριμένο κύκλο της Δράσης (σύνολο ατόμων: 288). Το ποσοστό απόκρισης και συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου έφτασε το 83% (αριθμός συμπληρωμένων ερωτηματολογίων: 239). Στην παρούσα έκδοση, η παράθεση των στοιχείων γίνεται είτε σε απόλυτους αριθμούς είτε –συνχότερα– ως ποσοστό, κυρίως επί του αριθμού των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, δηλαδή ως ποσοστό των αποκρίσεων.¹

1.2. Κατανομή απαντήσεων ανά πανεπιστημιακό ίδρυμα

Στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζεται η κατανομή των απαντήσεων των μεταδιδακτόρων ανά ίδρυμα υποδοχής τους κατά τον Α΄ κύκλο της Δράσης (ΕΔΒΜ11, 2017-2019). Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) προηγούνται, ενώ έπονται με σημαντική διαφορά τα υπόλοιπα ΑΕΙ και ερευνητικοί φορείς (με βάση τα όσα ορίζει το άρθρο 12, Ν. 4386/2016).

¹ Σε αυτή την περίπτωση, η διευκρίνιση σε κάθε διάγραμμα γίνεται με την αναφορά «ως % των συμμετεχόντων».

Διάγραμμα 1: Κατανομή μεταδιδακτόρων ανά ίδρυμα υποδοχής στο πλαίσιο της Δράσης (συνολικός αριθμός ωφελούμενων Δράσης)

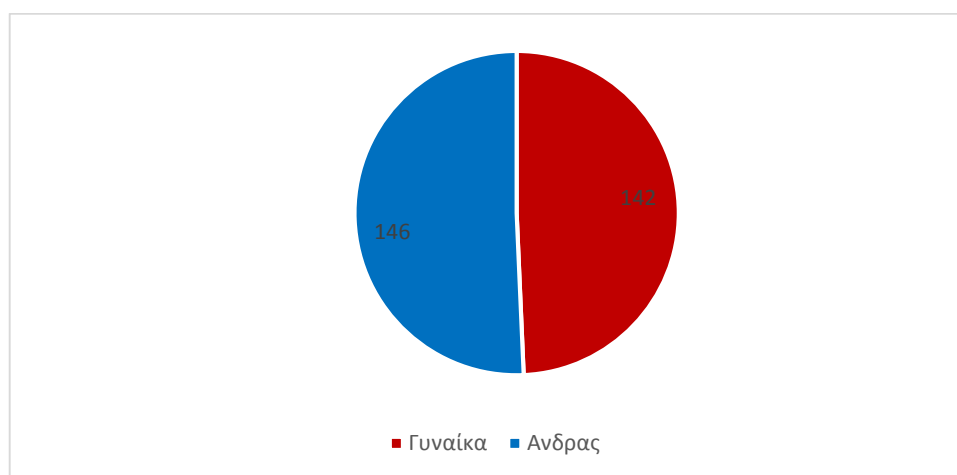

2. Προφίλ των συμμετεχόντων

2.1. Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων στη Δράση

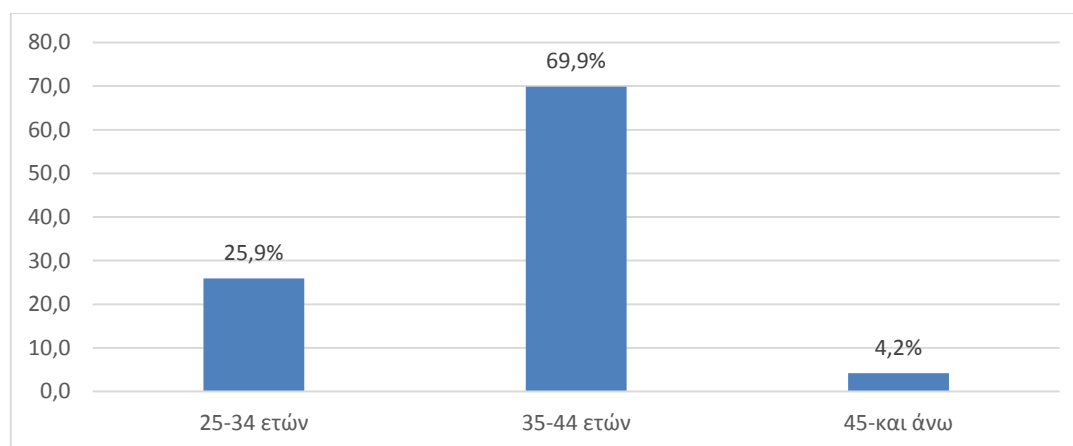
Το συνολικό ερευνητικό δυναμικό που συμμετείχε στη Δράση, κατά τον Α΄ κύκλο, αποτελούνταν από 146 άνδρες (50,7%) και 142 γυναίκες (49,3%) (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανά φύλο (συνολικός αριθμός ωφελούμενων Δράσης)

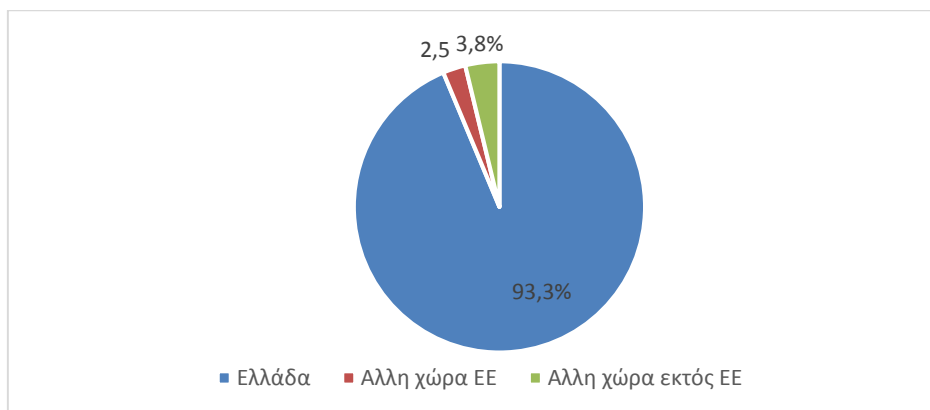
Η πλειονότητα των μεταδιδασκτόρων που συμμετείχαν στον Α΄ κύκλο της Δράσης ανήκε στην ηλικιακή ομάδα των 35-44 ετών (69,9%), το 25,9% ήταν έως 34 ετών και μόλις το 4,2% ήταν πάνω από 45 ετών (Διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3: Κατανομή μεταδιδασκτόρων, ανά ηλικιακή ομάδα (ως % των συμμετεχόντων)

Σε ποσοστό 93,3%, οι μεταδιδάκτορες είχαν γεννηθεί στην Ελλάδα, ενώ το 3,8% γεννήθηκε σε χώρα εκτός ΕΕ και το 2,5% σε άλλη χώρα της ΕΕ (Διάγραμμα 4).

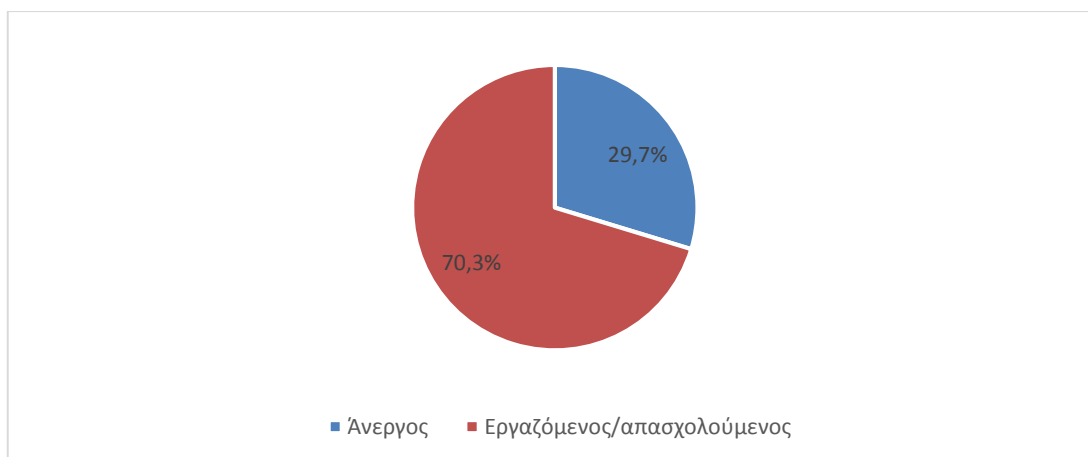
Διάγραμμα 4: Κατανομή μεταδιδασκόντων, ανά χώρα γέννησης (ως % των συμμετεχόντων)

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το 98,7% των μεταδιδασκόντων είχε ελληνική ιθαγένεια, ενώ το 1,3% των συμμετεχόντων στη Δράση ανέφερε ότι διαθέτει ιθαγένεια άλλου κράτους.

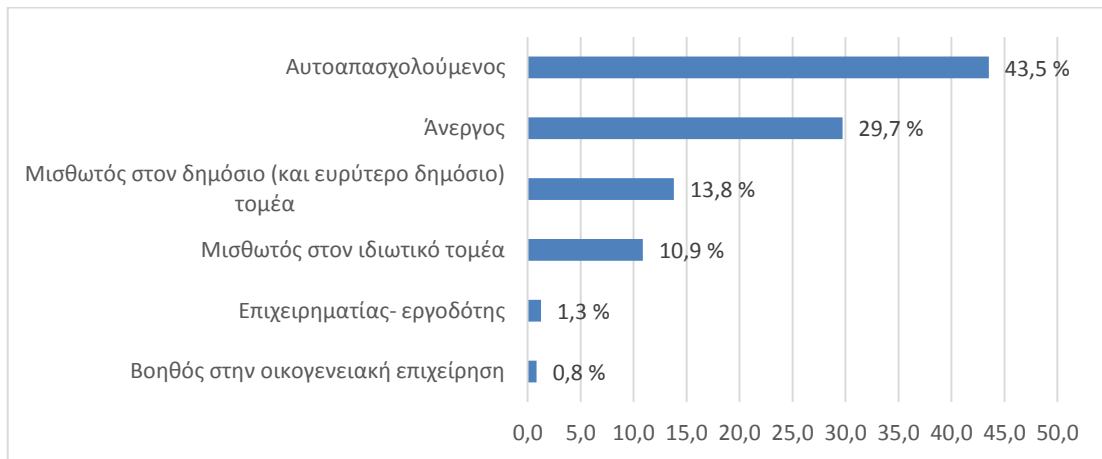
Διερευνώντας την επαγγελματική κατάσταση των μεταδιδασκόντων, το 29,7% όσων συμμετείχαν στον Α' κύκλο ανέφερε ότι δεν έχει άλλη παράλληλη απασχόληση (Διάγραμμα 5).

Διάγραμμα 5: Κατανομή μεταδιδασκόντων ανάλογα με το καθεστώς απασχόλησής τους, εκτός από τη συμμετοχή τους στη Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

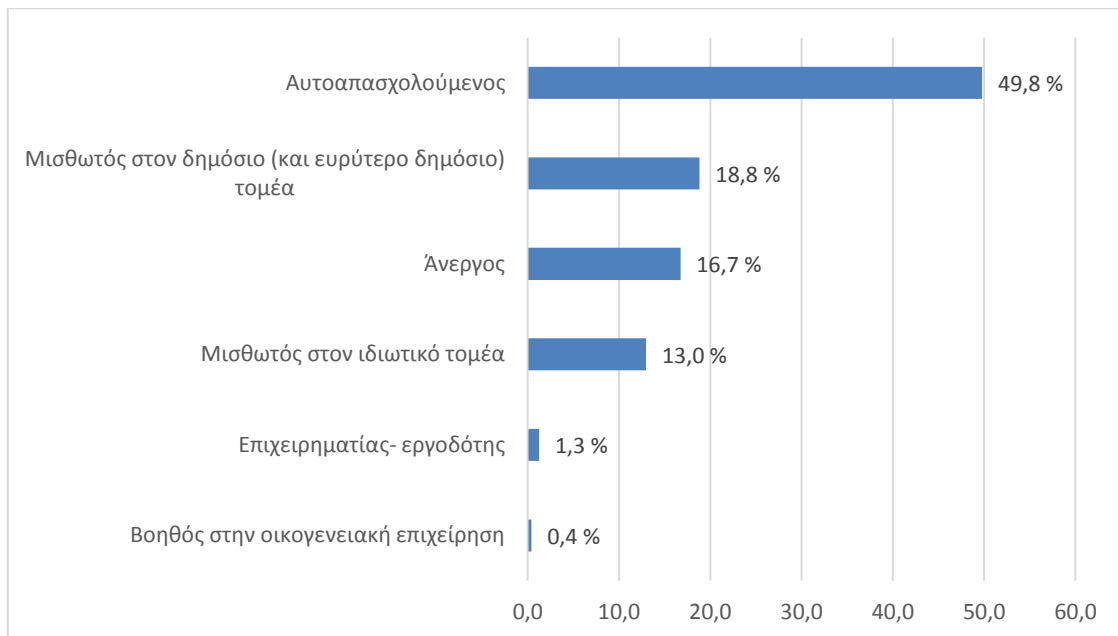
Η επαγγελματική απασχόληση των μεταδιδασκόντων, παράλληλα με τη συμμετοχή τους στη Δράση, απεικονίζεται στο Διάγραμμα 6. Το υψηλότερο ποσοστό των αποκρίσεων αφορούσε αυτοαπασχολούμενους (43,5%), ενώ ακολουθούν οι άνεργοι στη δεύτερη θέση (29,7%), με τους μισθωτούς στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα να καταλαμβάνουν την τρίτη θέση (13,8%).

Διάγραμμα 6: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανά φορέα απασχόλησής τους σε χρόνο παράλληλο με τη διάρκεια της Δράσης (ως % των συμμετεχόντων)

Αντίστοιχα, από τα δεδομένα που συλλέχθηκαν για την επαγγελματική απασχόληση των μεταδιδασκτόρων κατά τα δύο τελευταία έτη πριν από την έναρξη του ερευνητικού τους έργου στο πλαίσιο της Δράσης, διαπιστώθηκε ότι οι μεταδιδάκτορες είναι αυτοαπασχολούμενοι σε ποσοστό 49,8%. Στη δεύτερη θέση και με σημαντική διαφορά (18,8%) βρίσκονται οι μισθωτοί στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα και στην τρίτη θέση, με 16,7%, βρίσκονται κατατάσσονται οι άνεργοι (Διάγραμμα 7).

Διάγραμμα 7: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανά φορέα απασχόλησής τους τα προηγούμενα δύο χρόνια (ως % των συμμετεχόντων)

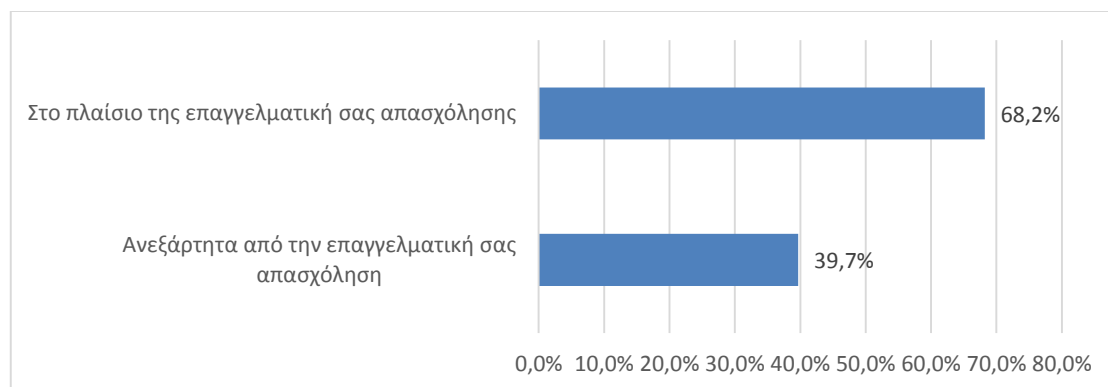

Εξειδικεύοντας περαιτέρω την ανάλυση σχετικά με το κατά πόσο οι μεταδιδάκτορες συμμετείχαν σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης² τα δύο τελευταία έτη πριν από τη

² Σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Frascati, η έρευνα και ανάπτυξη (E&A) αφορά τη δημιουργική και συστηματική εργασία που πραγματοποιείται προκειμένου να αυξηθεί το απόθεμα της γνώσης –συμπεριλαμβανομένης της γνώσης της ανθρωπότητας, του πολιτισμού και της κοινωνίας– και να

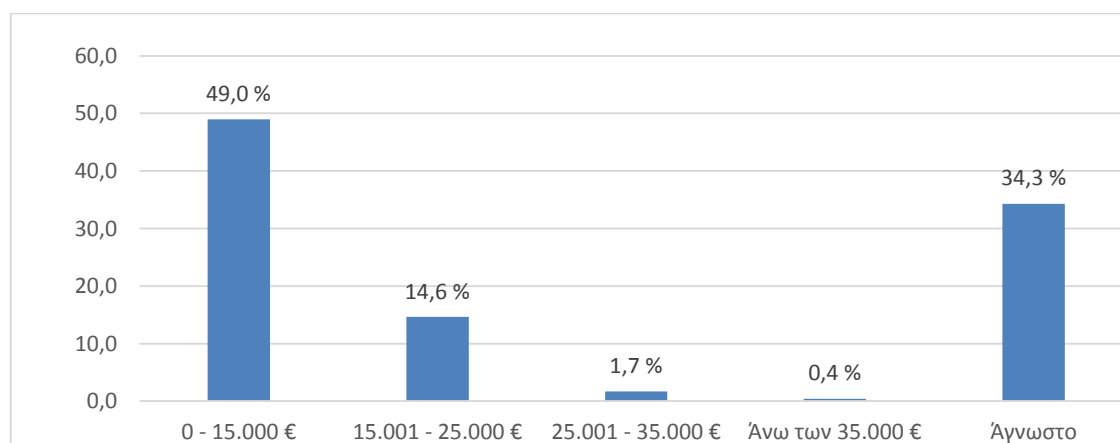
συμμετοχή τους στη Δράση, προέκυψε ότι το 68,2% ανέπτυξε ερευνητική δραστηριότητα στο πλαίσιο της επαγγελματικής του απασχόλησης. Αντίστοιχα, το 39,7% είχε ερευνητική δραστηριότητα ανεξάρτητα από την επαγγελματική του θέση (Διάγραμμα 8).

Διάγραμμα 8: Ποσοστό μεταδιδασκόντων με δραστηριότητα Ε&Α τα δύο τελευταία έτη πριν από τη Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

Το Διάγραμμα 9 παρουσιάζει τα δεδομένα για το μέσο ετήσιο καθαρό ατομικό εισόδημα των ωφελούμενων της Δράσης κατά τα δύο τελευταία έτη. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, η πλειονότητα (49,0%) δήλωσε ότι είχε εισόδημα κατ' έτος έως 15.000€, ενώ το 14,6% δήλωσε εισόδημα μεταξύ 15.001€ και 25.000€. Ας σημειωθεί ότι το 34,3% των μεταδιδασκόντων επέλεξε να μην απαντήσει στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Διάγραμμα 9: Μέσο ετήσιο καθαρό ατομικό εισόδημα των μεταδιδασκόντων τα δύο τελευταία έτη πριν από τη Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

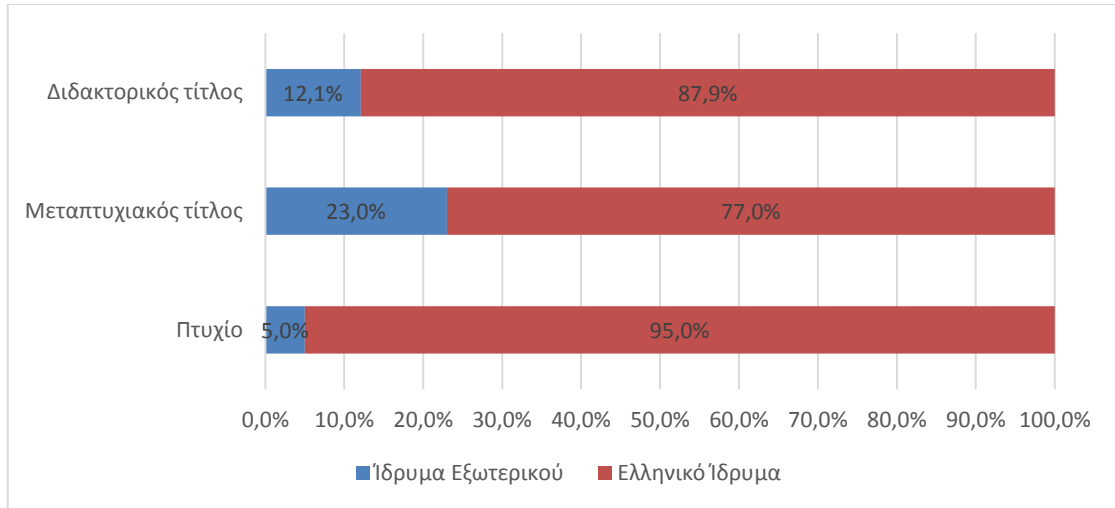
2.2. Στοιχεία εκπαίδευσης συμμετεχόντων στη Δράση

Διερευνώντας το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των μεταδιδασκόντων και ιδιαίτερα τη χωρική κατανομή των τίτλων σπουδών τους, διαπιστώθηκε ότι η συντριπτική πλειονότητα των μεταδιδασκόντων έχει αποκτήσει τους ακαδημαϊκούς τίτλους στα ελληνικά ακαδημαϊκά

επινοηθούν νέες εφαρμογές της διαθέσιμης γνώσης. Ως έννοια περιλαμβάνει τη βασική και την εφαρμοσμένη έρευνα, καθώς και την πειραματική ανάπτυξη.

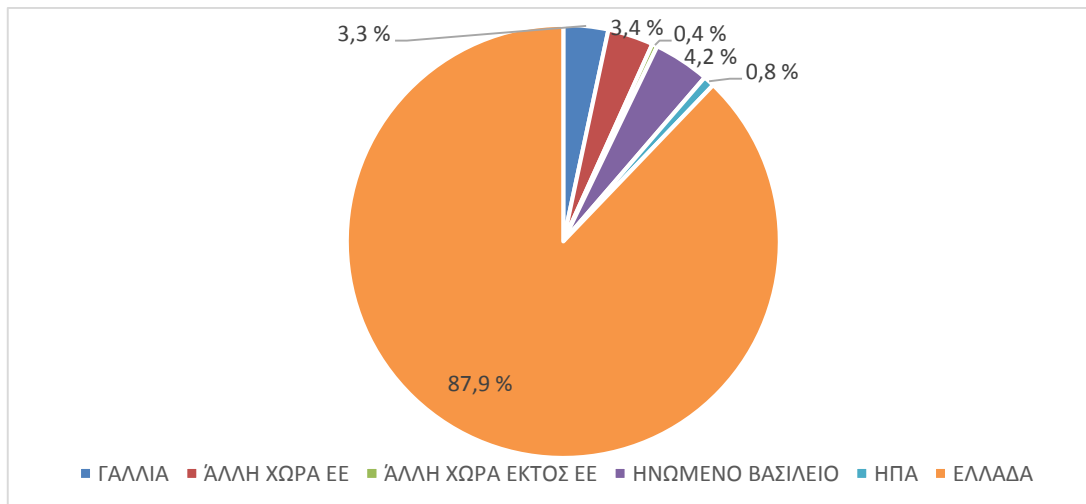
ιδρύματα, με το 95,0% να λαμβάνει πρώτο πτυχίο από ελληνικό ΑΕΙ, το 77,0% να αποκτά μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών σε ελληνικό ΑΕΙ, αλλά και το 87,9% να λαμβάνει διδακτορικό τίτλο σπουδών από ελληνικό ακαδημαϊκό ίδρυμα (Διάγραμμα 10).

Διάγραμμα 10: Κατανομή μεταδιδακτόρων ανά χώρα απόκτησης πτυχίου, μεταπτυχιακού και διδακτορικού τίτλου (ως % των συμμετεχόντων)

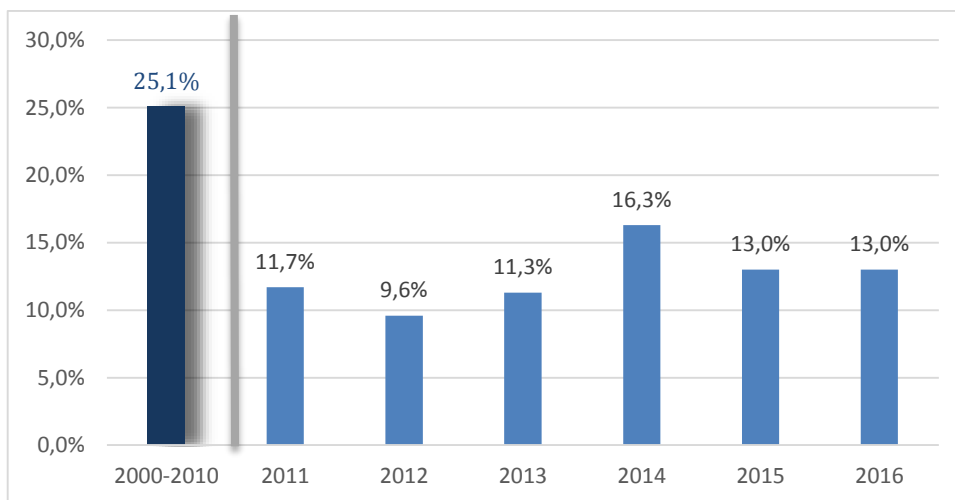
Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, το 87,9% των μεταδιδακτόρων εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή στα ανώτατα ιδρύματα της Ελλάδας. Στο Διάγραμμα 11 παρουσιάζεται η κατανομή των μεταδιδακτόρων που απέκτησαν τους διδακτορικούς τους τίτλους σε χώρες του εξωτερικού. Σύμφωνα με τα ευρήματα, το 4,2% των συμμετεχόντων έλαβε διδακτορικό δίπλωμα στο Ηνωμένο Βασίλειο, το 3,3% στη Γαλλία, το 3,4% σε χώρα της ΕΕ, το 0,8% στις ΗΠΑ και το 0,4% σε άλλη χώρα εκτός ΕΕ.

Διάγραμμα 11: Κατανομή μεταδιδακτόρων ανά χώρα απόκτησης διδακτορικού τίτλου σπουδών (ως % των συμμετεχόντων)

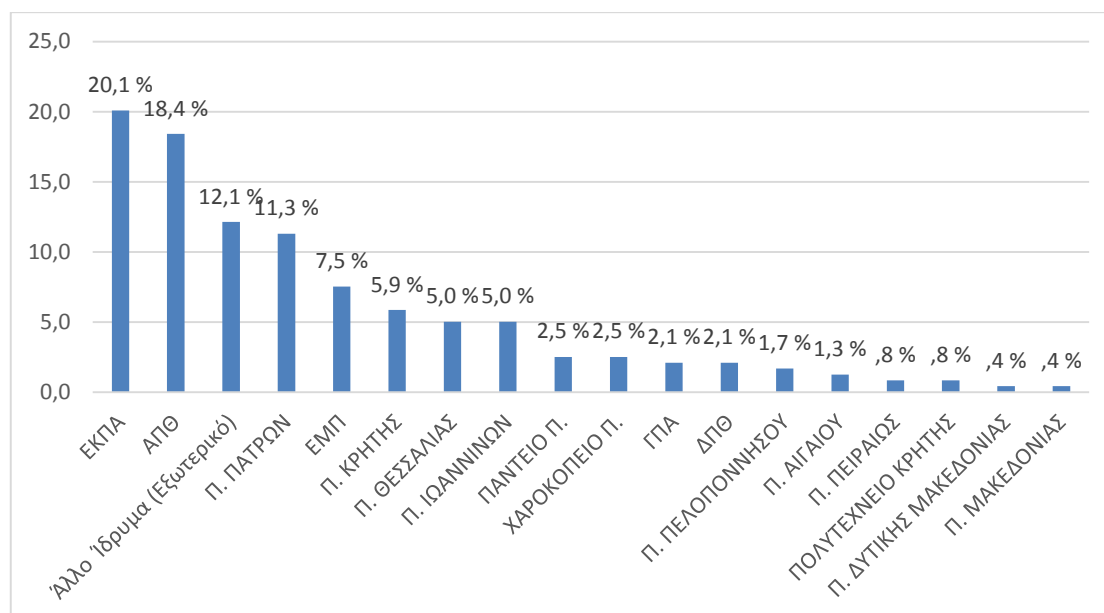
Στο Διάγραμμα 12 αναλύονται περαιτέρω τα στοιχεία αναφορικά με την κτήση του διδακτορικού τίτλου σπουδών, κατανέμοντας τους μεταδιδάκτορες ανά έτος αναγόρευσής τους σε διδάκτορα. Όπως βλέπουμε, η πλειονότητα αναγορεύτηκε την τρέχουσα δεκαετία (σε ποσοστό πάνω από 70%), ενώ το 25,1% έλαβε διδακτορικό πριν από το 2010.

Διάγραμμα 12: Κατανομή μεταδιδασκόντων ανά έτος αναγόρευσης σε διδάκτορα (ως % των συμμετεχόντων)

Εστιάζοντας στην κατανομή των διδακτορικών τίτλων σπουδών των μεταδιδασκόντων, ανά ίδρυμα απονομής του τίτλου, το υψηλότερο ποσοστό απονεμηθέντων διδακτορικών τίτλων σπουδών (20,1%) καταγράφεται στο ΕΚΠΑ, ακολουθεί το ΑΠΘ (18,4%), ενώ στην τρίτη θέση βρίσκονται, αθροιστικά, τα ιδρύματα του εξωτερικού (12,1%). Στην τέταρτη θέση βρίσκεται το Πανεπιστήμιο Πατρών (11,3%), ενώ τα υπόλοιπα πανεπιστήμια καταλαμβάνουν ποσοστά μικρότερα του 10% (Διάγραμμα 13).

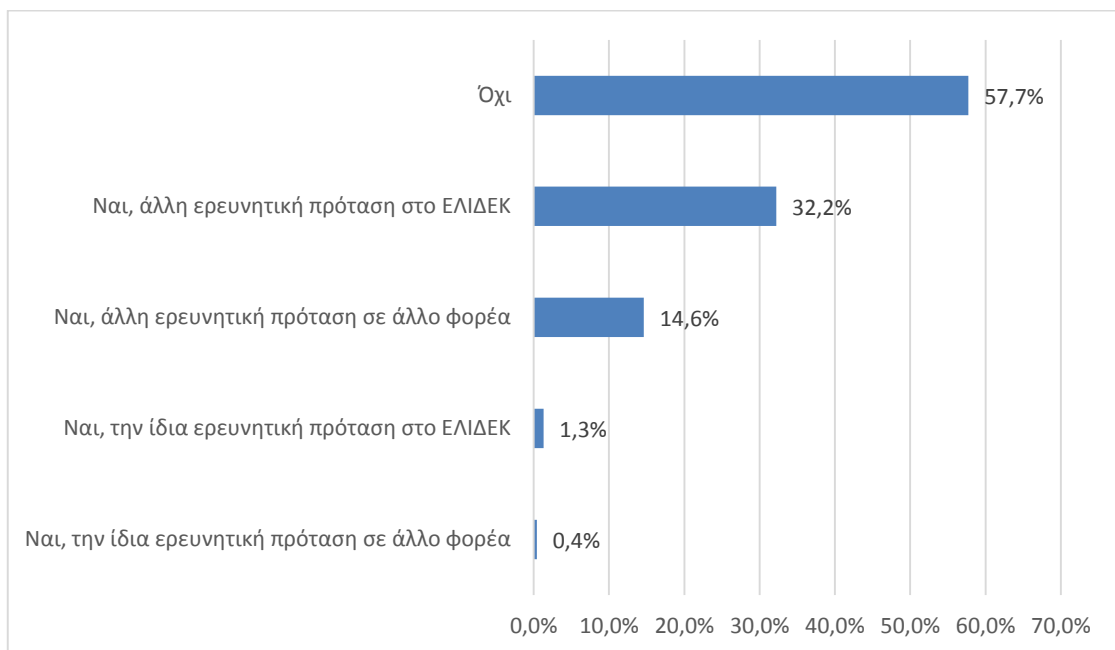
Διάγραμμα 13: Κατανομή μεταδιδασκόντων ανά εκπαιδευτικό ίδρυμα απόκτησης διδακτορικού τίτλου σπουδών (ως % των συμμετεχόντων)

2.3. Στοιχεία για την υποβολή άλλων ερευνητικών προτάσεων και τη συμμετοχή σε άλλες Δράσεις

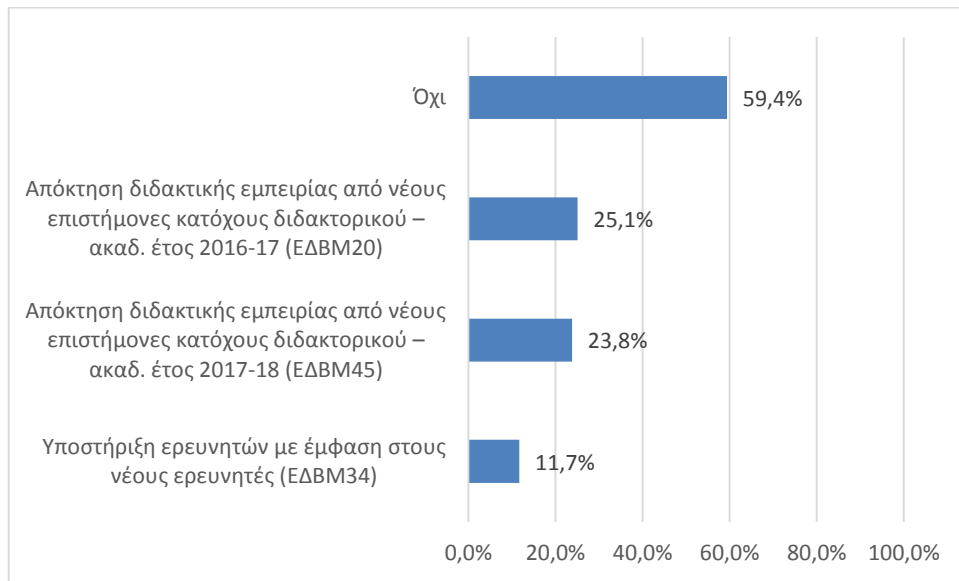
Στο Διάγραμμα 14 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των μεταδιδασκτόρων ως προς το κατά πόσο υπέβαλαν την ίδια ή άλλη ερευνητική πρόταση για χρηματοδότηση σε κάποιον άλλον εθνικό φορέα κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες. Σύμφωνα με τα δεδομένα της έρευνας, το 57,7% των μεταδιδασκτόρων δεν κατέθεσε κάποια ερευνητική πρόταση για χρηματοδότηση σε άλλον φορέα. Το 32,2% υπέβαλε διαφορετική ερευνητική πρόταση στο Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ), ενώ το 14,6% σε άλλο ερευνητικό φορέα. Αξίζει να σημειωθεί ότι μόλις το 1,3% των υποτρόφων κατέθεσε την ίδια ερευνητική πρόταση στο ΕΛΙΔΕΚ.

Διάγραμμα 14: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανά πιθανή υποβολή της ίδιας ή άλλης ερευνητικής πρότασης σε άλλο φορέα προς χρηματοδότηση (ως % συμμετεχόντων)

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, το 59,4% των μεταδιδασκτόρων δεν συμμετείχε σε άλλη δράση της ΕΥΔ. Αντιθέτως, το 25,1% συμμετείχε στον Α' κύκλο της Δράσης «Απόκτηση διδακτικής εμπειρίας από νέους επιστήμονες κατόχους διδακτορικού» κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 (ΕΔΒΜ20), το 23,8% στον Β' κύκλο της ίδιας Δράσης (ακαδημαϊκό έτος 2017-2018, ΕΔΒΜ45) και το 11,7% στον Α' κύκλο της Δράσης «Υποστήριξη ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές» (ΕΔΒΜ34).

Διάγραμμα 15: Κατανομή μεταδιδασκόντων, ανά πιθανή συμμετοχή τους σε άλλη Δράση της ΕΥΔ (ως % συμμετεχόντων)

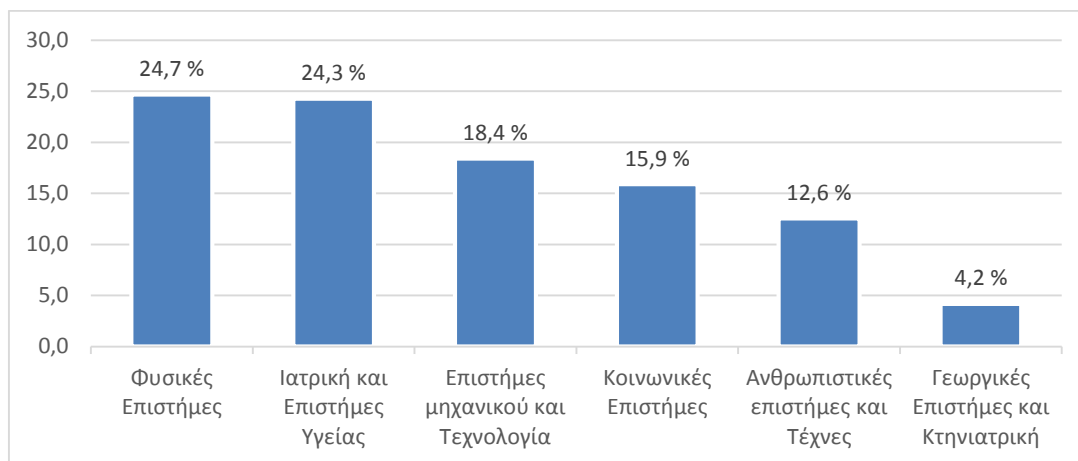

3. Συμμετοχή στον Α' κύκλο της Δράσης

3.1. Επιστημονικό πεδίο

Όσον αφορά την κατανομή των επιστημονικών πεδίων της έρευνας που διενεργούν οι μεταδιδάκτορες στο πλαίσιο του Α' κύκλου της Δράσης (ΕΔΒΜ11), η πλειονότητα των ερευνητικών έργων συνδέεται με το επιστημονικό πεδίο των φυσικών επιστημών (24,7%), ενώ ακολουθούν η ιατρική και οι επιστήμες υγείας (24,3%), οι επιστήμες μηχανικού (18,4%), οι κοινωνικές επιστήμες (15,9%), οι ανθρωπιστικές επιστήμες (12,6%), και οι γεωργικές επιστήμες (4,2%) (Διάγραμμα 16).

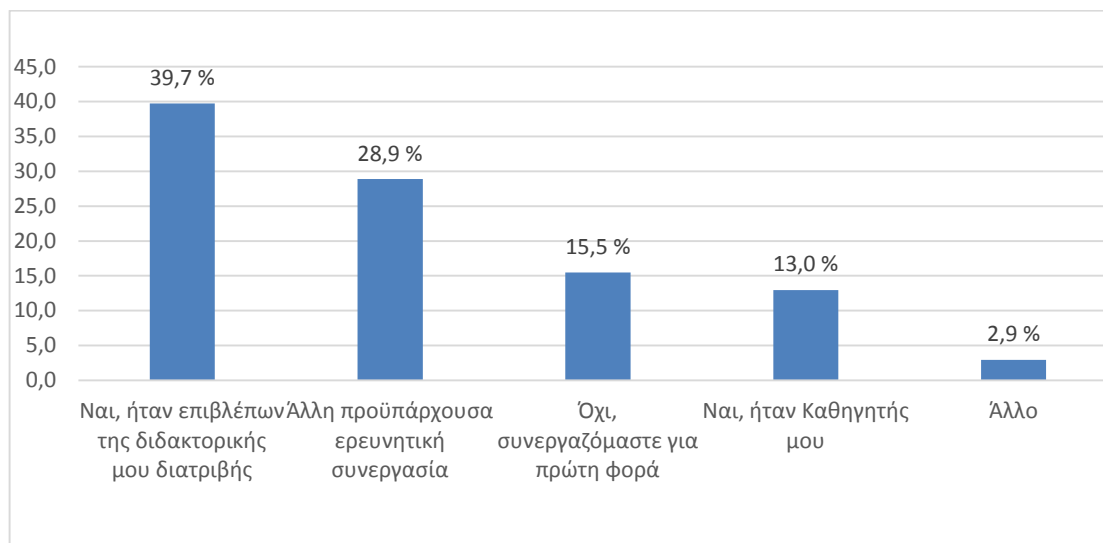
Διάγραμμα 16: Κατανομή ωφελούμενων ανά επιστημονικό πεδίο της μεταδιδακτορικής τους έρευνας στο πλαίσιο της Δράσης (ως % των συμμετεχόντων)

3.2. Συσχέτιση μεταδιδακτορικής έρευνας με παλαιότερο ερευνητικό έργο και ερευνητική συνεργασία

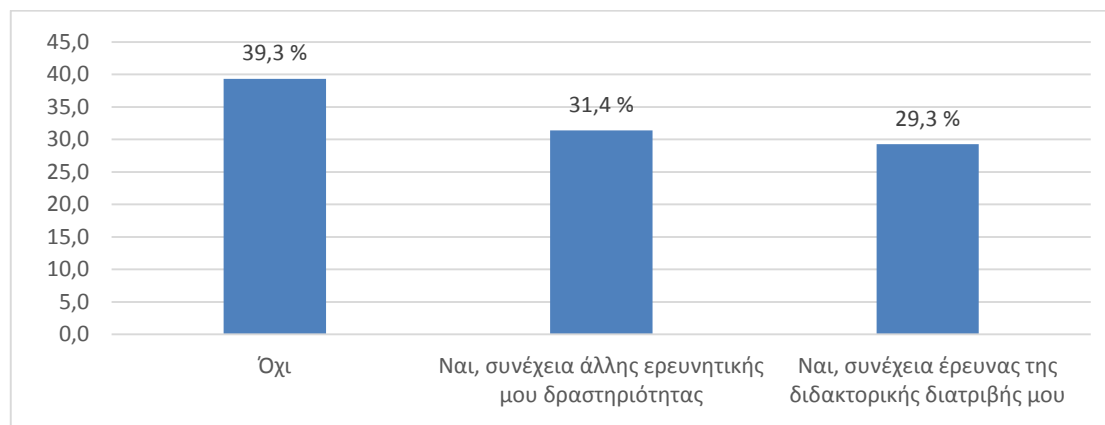
Όσον αφορά το ερώτημα του κατά πόσο οι μεταδιδάκτορες, στο πλαίσιο του Α' κύκλου της Δράσης (ΕΔΒΜ11), συνέπραξαν κατά το παρελθόν με το συνεργαζόμενο μέλος ΔΕΠ/ΕΠ/Ερευνητή που συμμετείχε στην ερευνητική πρόταση, η πλειονότητα των συμμετεχόντων απάντησε ότι αυτό ήταν στο πλαίσιο της επίβλεψης της διδακτορικής διατριβής (39,7%), το 28,9% ότι είχε συνάψει ερευνητική συνεργασία κατά το παρελθόν, ενώ για το 15,5% δεν υπήρχε άλλη πρότερη συνεργασία (Διάγραμμα 17).

Διάγραμμα 17: Κατανομή μεταδιδασκτών ανάλογα με το κατά πόσο είχαν συμπράξει κατά το παρελθόν με το συνεργαζόμενο μέλος ΔΕΠ/ΕΠ/Ερευνητή (ως % των συμμετεχόντων)

Στην ερώτηση κατά πόσο η ερευνητική δραστηριότητα για την οποία χρηματοδοτήθηκαν οι μεταδιδάκτορες αποτέλεσε συνέχεια άλλης/παλαιότερης έρευνας που είχαν διεξαγάγει, το 39,3% απάντησε αρνητικά, το 31,4% ανέφερε ότι ήταν συνέχεια άλλης ερευνητικής δραστηριότητας και το 29,3% απάντησε ότι ήταν συνέχεια της έρευνας που είχε διεξαγάγει στο πλαίσιο της διδακτορικής του διατριβής (Διάγραμμα 18).

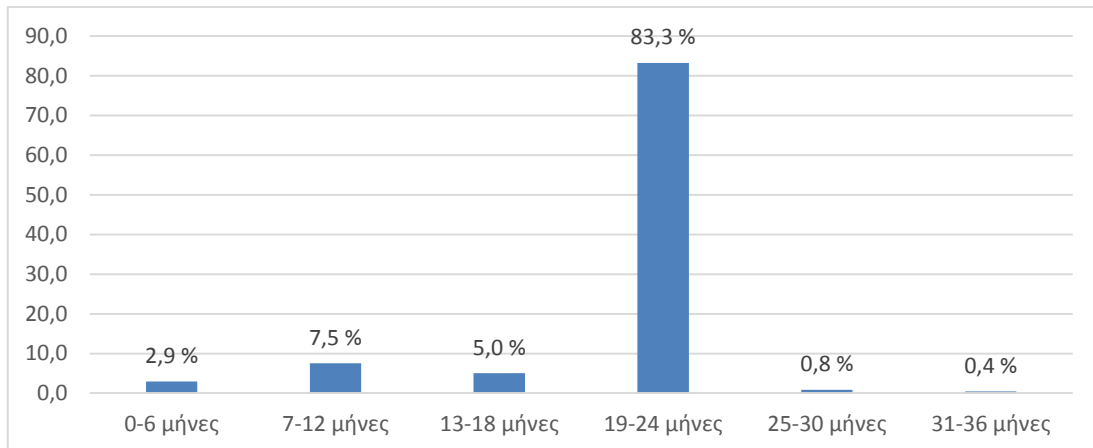
Διάγραμμα 18: Κατανομή μεταδιδασκτών ανάλογα με το κατά πόσο η ερευνητική δραστηριότητα για την οποία χρηματοδοτήθηκαν αποτέλεσε συνέχεια άλλης/παλαιότερης έρευνας (ως % των συμμετεχόντων)

3.3. Διάρκεια συμμετοχής στη Δράση και αμοιβή

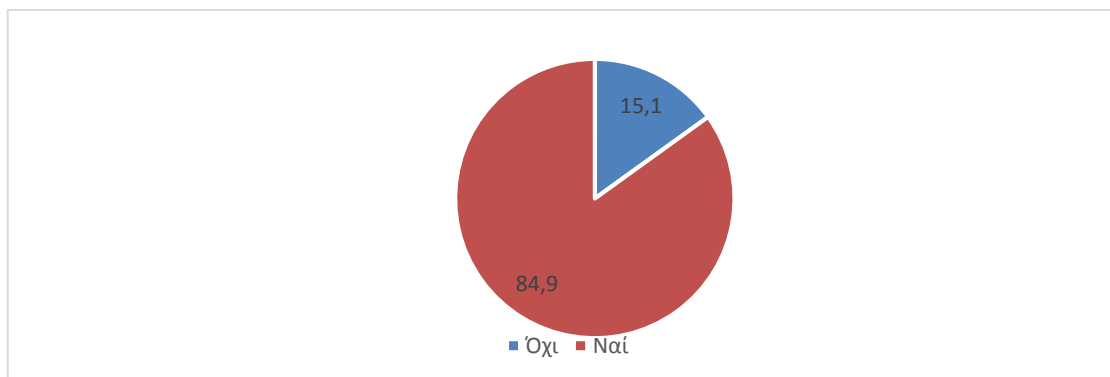
Στο Διάγραμμα 19 παρουσιάζεται η κατανομή των μεταδιδασκτών ανά διάρκεια συμμετοχής τους στη Δράση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, προέκυψε ότι η συντριπτική πλειονότητα των ωφελούμενων συμμετείχε για 19-24 μήνες στη Δράση (83,3%), ενώ για ποσοστό πάνω από το 10% η συμμετοχή ήταν μικρότερη από τους δώδεκα μήνες.

Διάγραμμα 19: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανά διάρκεια συμμετοχής στη Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

Στο Διάγραμμα 20 παρατίθενται οι απαντήσεις που δόθηκαν στην ερώτηση που αφορούσε το κατά πόσο η αμοιβή των μεταδιδασκτόρων από τη συμμετοχή τους στη Δράση ήταν το κύριο εισόδημά τους (οριζόμενο ως το ποσοστό του εισοδήματος άνω του 50% του συνολικού εισοδήματος) για το 2018. Στην ερώτηση αυτή το 84,9% των ωφελούμενων απάντησε καταφατικά, ενώ το 15,1% απάντησε αρνητικά.

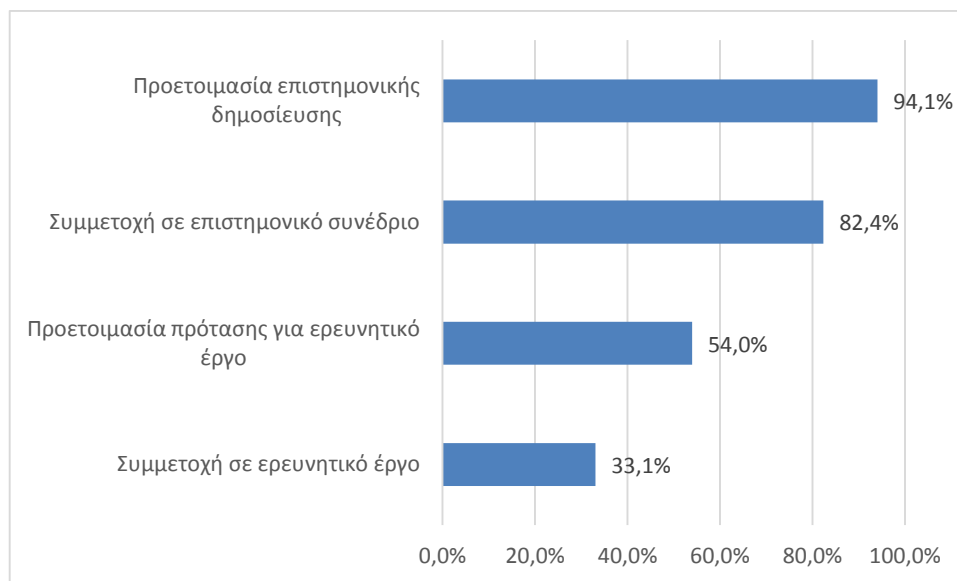
Διάγραμμα 20: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανά ύψος αμοιβής από τη Δράση σε σχέση με το συνολικό εισόδημα του 2018 (ως % των συμμετεχόντων)

3.4. Συμμετοχή σε άλλες ερευνητικές δραστηριότητες ως συνέπεια της συμμετοχής στη Δράση

Εκτός από τη συμμετοχή τους στη Δράση, οι μεταδιδάκτορες μετείχαν και σε άλλες ερευνητικές δραστηριότητες (Διάγραμμα 21). Πιο συγκεκριμένα, το 94,1% των νέων ερευνητών ανέφερε ότι συνεισέφερε στην προετοιμασία κάποιας επιστημονικής δημοσίευσης, το 82,4% συμμετείχε σε κάποιο επιστημονικό συνέδριο με εισήγηση συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του ερευνητικού του έργου, το 54,0% συνεργάστηκε για την προετοιμασία υποβολής κάποιας ερευνητικής πρότασης, ενώ το 33,1% συμμετείχε ήδη στην υλοποίηση ερευνητικού έργου.

Διάγραμμα 21: Κατανομή μεταδιδασκόντων ανάλογα με τη συμμετοχή σε άλλες ακαδημαϊκές/ερευνητικές δραστηριότητες (ως % των συμμετεχόντων)

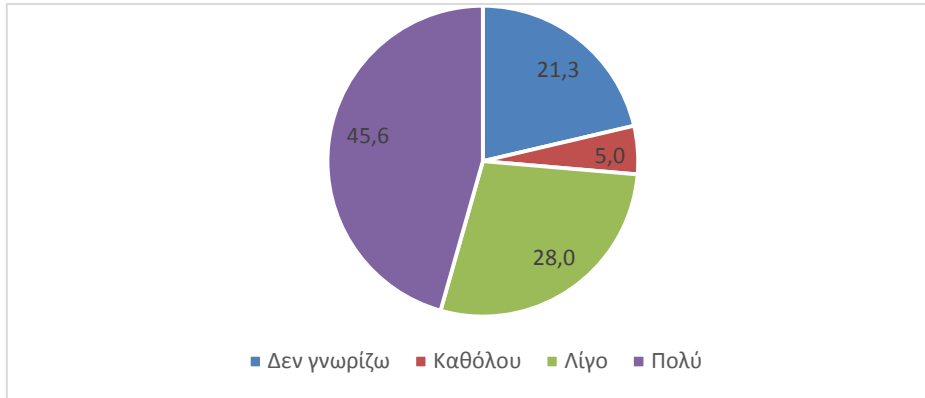
Εκτός από τις δραστηριότητες που αναφέρθηκαν παραπάνω, οι μεταδιδάκτορες συνεργάστηκαν και σε άλλες ακαδημαϊκές/ερευνητικές δραστηριότητες, ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τους στη Δράση. Ενδεικτικά προσέφεραν:

- Διδασκαλία (επικουρική) σε ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης
- Ερευνητική συνεργασία με ιδρύματα του εξωτερικού
- Παροχή συμβουλών στη συγγραφή πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών
- Συνεισφορά σε άλλες συνεργατικές ερευνητικές δραστηριότητες

3.5. Διερεύνηση πιθανής σύνδεσης ερευνητικού έργου μεταδιδασκόντων με παραγωγική δραστηριότητα – επιχειρήσεις

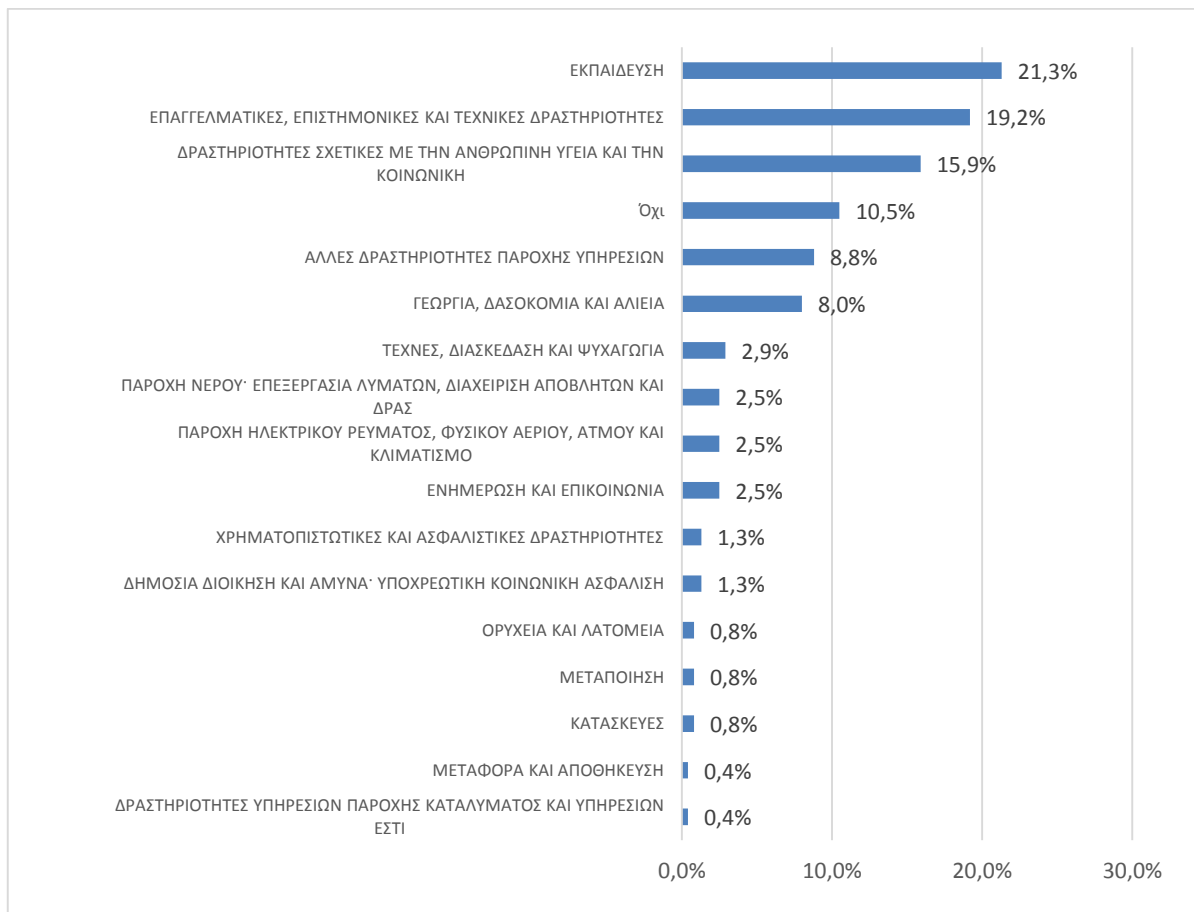
Στο πλαίσιο της έρευνας του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, οι μεταδιδάκτορες ρωτήθηκαν κατά πόσο η έρευνα για την οποία έλαβαν χρηματοδότηση θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για εμπορικούς-παραγωγικούς σκοπούς. Σε ποσοστό 45,6% οι ωφελούμενοι απάντησαν ότι η έρευνά τους έχει άμεση συνάφεια με την παραγωγική και επιχειρηματική δραστηριότητα, το 28,0% απάντησε ότι υπάρχει μικρή συνάφεια, ενώ το 5,0% των μεταδιδασκόντων ανέφερε ότι η ερευνητική του δραστηριότητα δεν έχει οποιαδήποτε συνάφεια. Ας σημειωθεί ότι το 21,3% δεν απάντησε στη συγκεκριμένη ερώτηση, δηλαδή δεν μπόρεσε να εντοπίσει κάποια πιθανή σύνδεση.

Διάγραμμα 22: Κατανομή μεταδιδακτόρων ανάλογα με το κατά πόσο η έρευνά τους μπορεί να αξιοποιηθεί για εμπορικούς-παραγωγικούς σκοπούς (ως % των συμμετεχόντων)

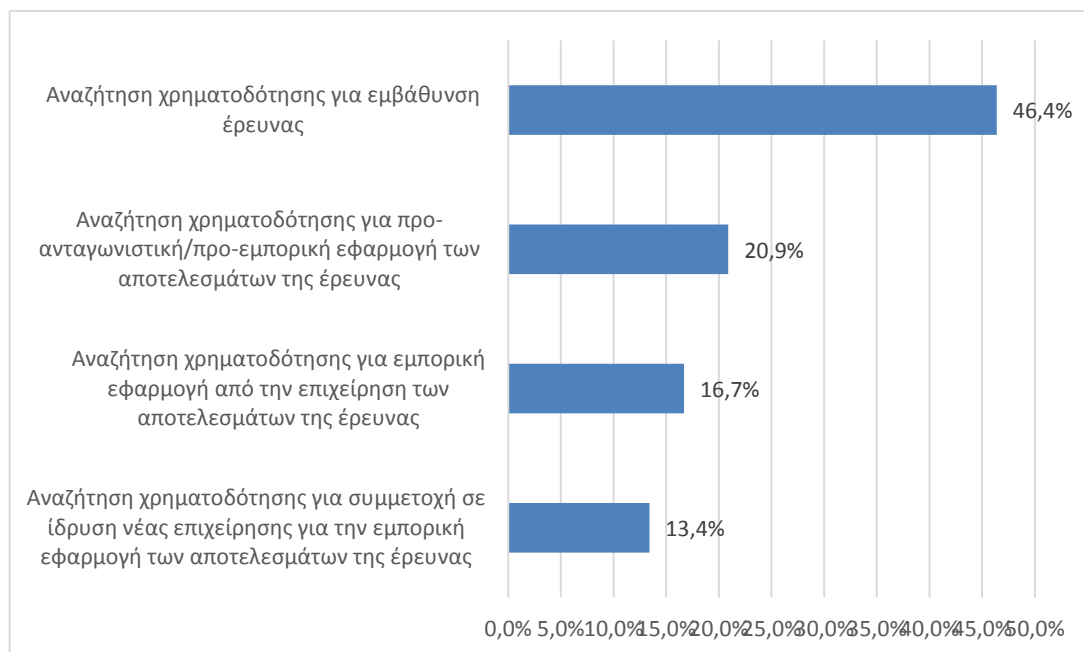
Στο Διάγραμμα 23 παρουσιάζεται η κατανομή των επιχειρηματικών κλάδων με τους οποίους πιθανόν συνδέεται η ερευνητική δραστηριότητα που αναπτύσσεται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ίδιων των μεταδιδακτόρων. Πιο συγκεκριμένα, το 21,3% δήλωσε ότι τα ερευνητικά τους ευρήματα συσχετίζονται με τον κλάδο της εκπαίδευσης, το 19,2% με τις επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες και το 15,9% με τον κλάδο της ανθρώπινης υγείας.

Διάγραμμα 23: Κατανομή μεταδιδακτόρων ανά επιχειρηματικό κλάδο που πιθανά αφορά η ερευνητική τους δραστηριότητα (ως % των συμμετεχόντων)

Παρομοίως, στο Διάγραμμα 24 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των μεταδιδασκόντων αναφορικά με το κατά πόσο οι ίδιοι σχεδιάζουν να αναζητήσουν συνεργασία με επιχειρήσεις και τους λόγους για τους οποίους θα επιδιώξουν τέτοιες συνέργειες. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, ένα ποσοστό 46,4% των μεταδιδασκόντων θα επιδιώξει την ανάπτυξη συνεργασιών με επιχειρήσεις, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί περαιτέρω η δική τους έρευνα. Πιο συγκεκριμένα, η πλειονότητα θα αναζητούσε χρηματοδότηση εκ μέρους των επιχειρήσεων για σκοπούς προ-ανταγωνιστικής/προ-εμπορικής εφαρμογής των αποτελεσμάτων της έρευνας, όπως είναι η κατοχύρωση διανοητικής ιδιοκτησίας και η προτυποποίηση (20,9%), για την εμπορική εφαρμογή των αποτελεσμάτων της έρευνας (16,7%), ενώ το 13,4% διάκειται θετικά στην ιδέα ίδρυσης μιας εταιρείας με τη συμμετοχή και άλλων επιχειρήσεων, η οποία θα εφάρμοζε τα αποτελέσματα της έρευνας και χρηματοδοτούσε τη συνέχισή της.

Διάγραμμα 24: Κατανομή μεταδιδασκόντων ανάλογα με τον λόγο για τον οποίο οι ίδιοι προτίθενται να αναζητήσουν συνεργασία με επιχειρήσεις (ως % των συμμετεχόντων)

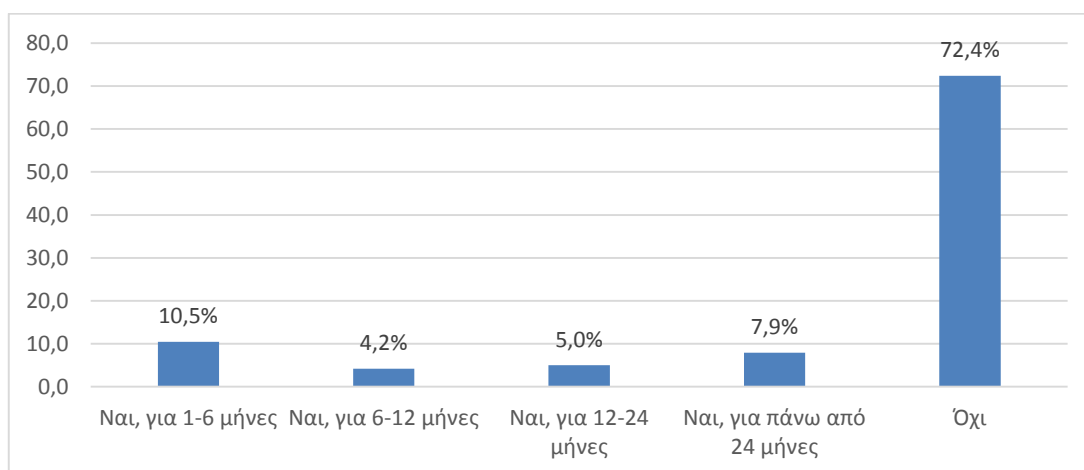
Ενδεικτικά, άλλοι λόγοι, για τους οποίους οι μεταδιδάκτορες θα αναζητούσαν συνεργασίες με επιχειρήσεις ή ευρύτερα με τον παραγωγικό τομέα είναι:

- Αναζήτηση χρηματοδότησης για παραγωγή εκλαϊκευμένου έντυπου και ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού και τη δημιουργία επιχειρηματικών δομών εκπαίδευσης ενηλίκων, με σκοπό τη διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας.
- Κάλυψη εξόδων έρευνας που δεν καλύπτονται από τη Δράση.

4. Στοιχεία που αφορούν τη συμβολή της Δράσης στην αποτροπή του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων»

Από το σύνολο των μεταδιδασκτόρων, η πλειονότητα (72,4%) δεν επέλεξε το εξωτερικό ως τόπο εγκατάστασής του τα τελευταία πέντε έτη,³ το 10,5% των ωφελούμενων διέμεινε στο εξωτερικό για ένα διάστημα μεταξύ 1-6 μηνών και το 7,9% για πάνω από 24 μήνες (Διάγραμμα 25).

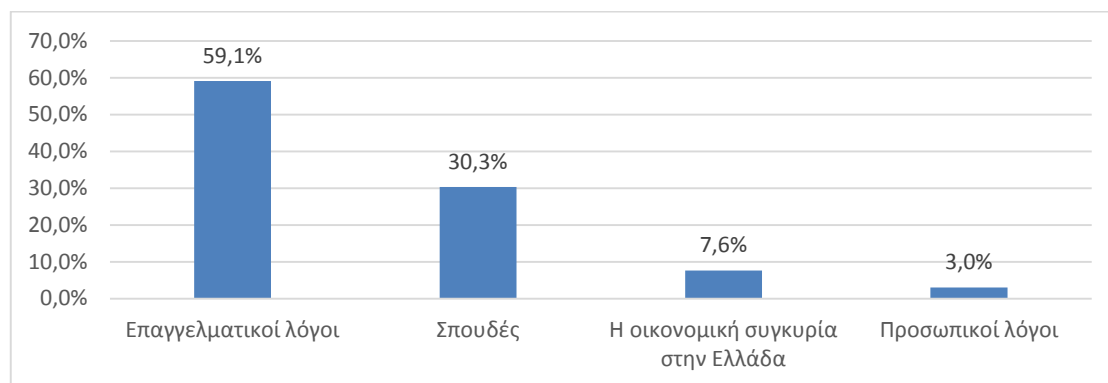
Διάγραμμα 25: Κατανομή μεταδιδασκτόρων, ανάλογα με το εάν διέμειναν στο εξωτερικό τα τελευταία πέντε έτη (ως % των συμμετεχόντων)

Ως προς τον λόγο παραμονής τους στο εξωτερικό, το 59,1% το επέλεξε για επαγγελματικούς λόγους, το 30,3% για ακαδημαϊκούς λόγους και μόλις το 7,6% των μεταδιδασκτόρων εγκαταστάθηκε στο εξωτερικό λόγω της οικονομικής συγκυρίας που βρίσκεται η χώρα τα τελευταία χρόνια (Διάγραμμα 26).

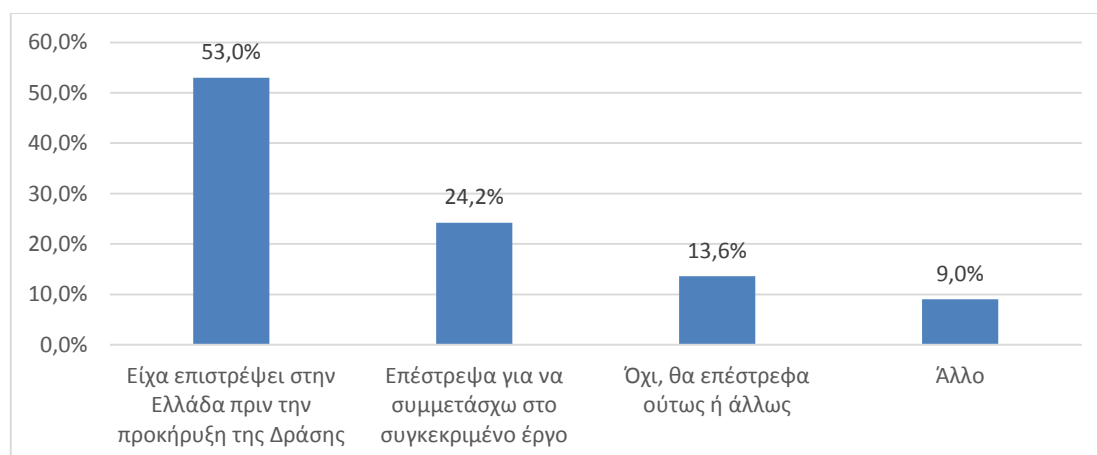
³ Η συγκεκριμένη πληροφορία ισχύει για περιπτώσεις στις οποίες ο χρόνος παραμονής είναι μεγαλύτερος από δύο μήνες και για οποιονδήποτε άλλο λόγο, εκτός από λόγους αναψυχής.

Διάγραμμα 26: Κατανομή μεταδιδασκόντων, ανάλογα με τον λόγο μετεγκατάστασής τους στο εξωτερικό (ως % των συμμετεχόντων που διέμεναν στο εξωτερικό τα τελευταία 5 έτη)

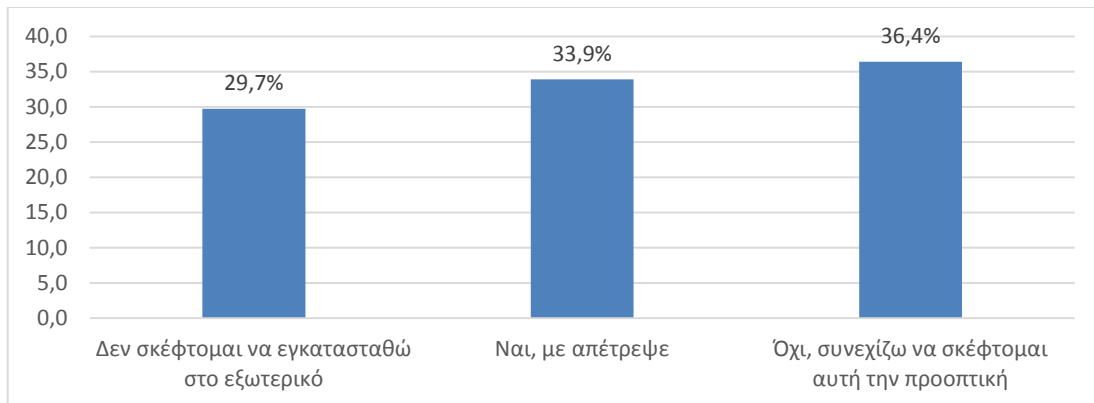
Όσον αφορά τους λόγους της επιστροφής στην Ελλάδα από το εξωτερικό για τη συγκεκριμένη κατηγορία ωφελούμενων, το 53,0% επέστρεψε πριν από την προκήρυξη της Δράσης, το 24,2% επέστρεψε για να συμμετάσχει στον Α' κύκλο της Δράσης, ενώ το 13,6% των μεταδιδασκόντων ανέφερε ότι θα επέστρεφε στη χώρα είτε προκηρυσσόταν η Δράση είτε όχι (Διάγραμμα 27).

Διάγραμμα 27: Κατανομή μεταδιδασκόντων ανάλογα με τον λόγο επιστροφής τους στην Ελλάδα από το εξωτερικό (ως % των συμμετεχόντων που διέμεναν στο εξωτερικό τα τελευταία πέντε έτη)

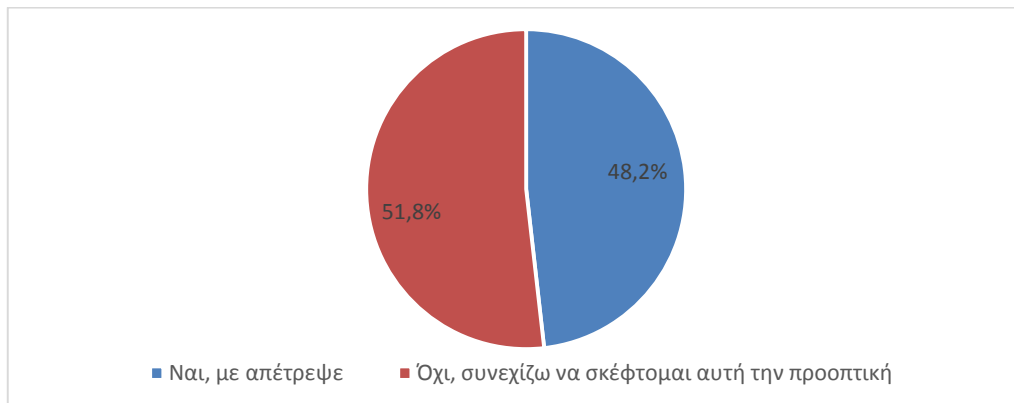
Στο Διάγραμμα 28 παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μεταδιδασκόντων σχετικά με το κατά πόσο η συγκεκριμένη Δράση τούς επηρέασε στην απόφασή τους να μετεγκατασταθούν ή όχι σε χώρες του εξωτερικού. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το 36,4% συνέχιζε να σκέφτεται την προοπτική εγκατάστασής του στο εξωτερικό παρά τη συμμετοχή του στη Δράση, το 33,9% ανέφερε ότι η Δράση λειτούργησε αποτρεπτικά στην ιδέα μετανάστευσης, ενώ το 29,7% των μεταδιδασκόντων δεν εξέταζε ούτως ή άλλως την περίπτωση εγκατάστασής του εκτός Ελλάδας.

Διάγραμμα 28: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανάλογα με το εάν η συμμετοχή τους στη Δράση τούς απέτρεψε από την αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης στο εξωτερικό (ως % των συμμετεχόντων)

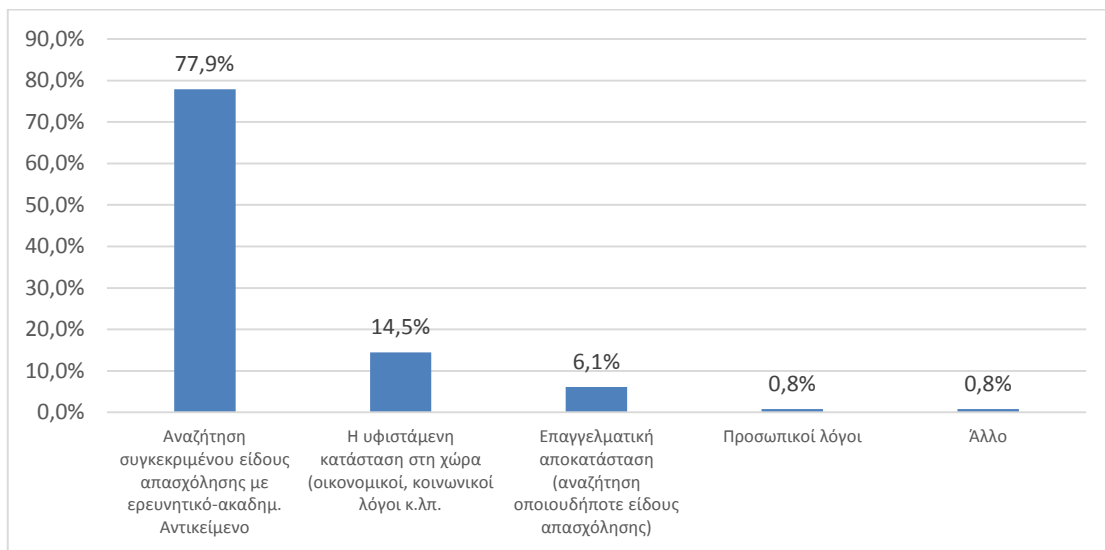
Αν από το σύνολο των μεταδιδασκτόρων απομονωθούν εκείνοι που δεν σκέφτονται την περίπτωση μετεγκατάστασης στο εξωτερικό, προκύπτει το Διάγραμμα 29. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, περισσότεροι από τους μισούς ωφελούμενους που ενδιαφέρονταν να μετεγκατασταθούν στο εξωτερικό (51,8%) δήλωσαν ότι συνεχίζουν να σκέφτονται αυτή την προοπτική, παρά τη συμμετοχή τους στη Δράση, ενώ για το 48,2% η συμμετοχή στη Δράση λειτούργησε αποτρεπτικά σε μια τέτοια προοπτική.

Διάγραμμα 29: Κατανομή μεταδιδασκτόρων ανάλογα με το εάν η συμμετοχή τους στη Δράση τους απέτρεψε από τη μετεγκατάσταση στο εξωτερικό (ως % των συμμετεχόντων που σκέφτονταν/σκέφτονται τη μετεγκατάσταση στο εξωτερικό)

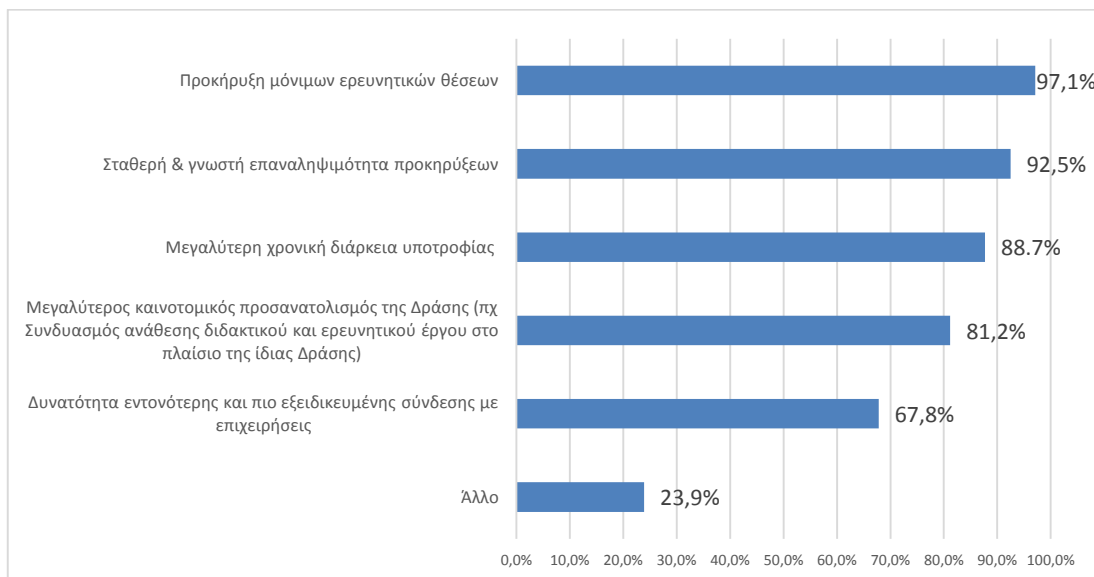
Οι λόγοι για τους οποίους οι μεταδιδάκτορες εξετάζουν το ενδεχόμενο μετεγκατάστασής τους στο εξωτερικό συνδέονται κυρίως με την αναζήτηση απασχόλησης που να περιλαμβάνει την ερευνητική δραστηριότητα (77,9%), ενώ με σημαντική διαφορά ακολουθεί ως αιτία η υφιστάμενη κατάσταση στη χώρα (14,5%) (Διάγραμμα 30).

Διάγραμμα 30: Κατανομή μεταδιδασκόντων ανάλογα με τον λόγο (εκ νέου) μετεγκατάστασής τους στο εξωτερικό (ως % των συμμετεχόντων που σκέφτονται τη μετεγκατάσταση στο εξωτερικό)

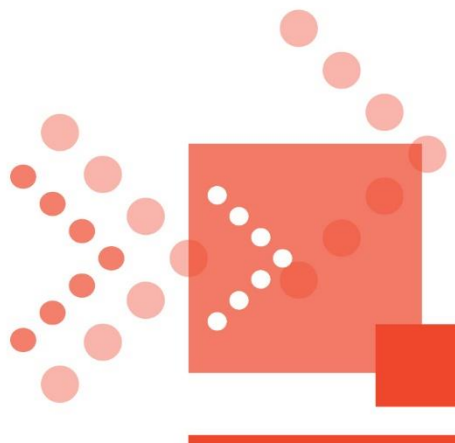
Διερευνώντας το ζήτημα της αντιμετώπισης της φυγής ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης στο εξωτερικό, στο Διάγραμμα 31 παρουσιάζονται οι παράγοντες που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν πιο αποτελεσματικά το φαινόμενο της διαρροής εγκεφάλων, σε σχέση με την υλοποίηση της συγκεκριμένης Δράσης, όπως αυτοί προτάθηκαν από τους μεταδιδάκτορες της Δράσης. Σύμφωνα με τις αποκρίσεις τους, η προκήρυξη μόνιμων θέσεων (97,1%), η σταθερή και γνωστή επαναληψιμότητα των συναφών προκηρύξεων (92,5%), η επέκταση της χρονικής διάρκειας του έργου (88,7%), ο μεγαλύτερος καινοτομικός προσανατολισμός της Δράσης (π.χ., συνδυασμός ανάθεσης διδακτικού και ερευνητικού έργου στο πλαίσιο της ίδιας Δράσης) και η δυνατότητα εντονότερης και πιο εξειδικευμένης σύνδεσης με επιχειρήσεις (67,8%) αναδείχτηκαν ως οι κύριες αιτίες για την εκδήλωση αυτού του φαινομένου.

Διάγραμμα 31: Παράγοντες για την αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (ως % των συμμετεχόντων)

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι μεταδιδάκτορες υποστήριξαν ότι το φαινόμενο της «διαρροής εγκεφάλων» θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων, όπως:

- Η αύξηση αμοιβής ή/και η κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών μέσα από συμβάσεις εργασίας.
- Η πρόβλεψη προμήθειας αναλώσιμων/επιστημονικού εξοπλισμού κ.λπ.
- Η κάλυψη εξόδων για συμμετοχή σε συνέδρια.
- Ένα σταθερό περιβάλλον εργασίας και όχι η προκήρυξη περιστασιακών δράσεων, ακόμα κι αν διαθέτουν ερευνητικό χαρακτήρα και περιεχόμενο.
- Η κάλυψη των εξόδων για ερευνητικές συνέργειες με ιδρύματα του εξωτερικού.

ΕΚΤ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Το Έργο υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης μετά από σχετική ανάθεση από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΚΤ, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

